

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की
फैसला
२०७६/०७७ सालको निर्णय नं. ६९
पुनरावेदन नं.-०७५-RB-०३४७
मुद्दा:- आयकर (२०६८/०६९)।

काठमाडौं जिल्ला का.म.न.पा.वडा नं.११ त्रिपुरेश्वर स्थित कार्यालय रही
संचालनमा रहेको नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको अख्तियारी प्राप्त मानव
श्रोत तथा विकास प्रमुख रश्मी राउत.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ }
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं .....१ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट: विद्वान अधिवक्ता श्री भरत कुमार लकाई
प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट: विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेत
शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय: श्री ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर ।

शुरु निर्णय गर्ने पदाधिकारी: - प्रमुख कर प्रशासक श्री शोभाकान्त पौडेल ।

शुरु निर्णय मिति: २०७३/०४/१२

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विष्णु प्रसाद नेपाल

निर्णय मिति: २०७५/०६/२३

यसमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर समेतको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण
ऐन, २०३१ को दफा ६ (१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६(१) बमोजिम यसै
न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको रही दर्ता हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदनपत्रको संक्षिप्त तथ्य
एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले आ.व. २०६८/०६९ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.१३,७१,६५,७४९/५३ देखाइ मिति २०६९/०९/२२ मा विवरण पेश गरेका रहेछन ।
२. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६८/०६९ को आय विवरणको कर परिक्षणको सिलसिलामा करदाताबाट आय विवरण साथ प्राप्त अन्य कागजातको अध्ययन, छानविन तथा हिसाव कितावको परिक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, व्यवसायको मुनाफा र लाभ तर्फ गणना हुनु पर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएको तथा भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्नेमा गरेको नपाइएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नु पर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्रप्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७३/०३/२४ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७३/०३/२४ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७३/०३/२६ मा बुझीलिइ सूचनाको जवाफ मिति २०७३/०४/०६ मा पेश गरेको ।
४. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६८/०६९ का लागि रु.१४,३९,६४,४४२/५५ (चौध करोड उन्नचालिस लाख चौसठ्ठी हजार चार सय ब्यालिस रुपैया पचपन्न पैसा) करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन २०५८ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ११८,११९ र दफा १२०(क) बमोजिम व्याज र शुल्क समेत गणना गरी कर दाखिला गर्न सूचना जारी गर्ने भन्ने समेत व्यहोराको ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७३/०४/१२ मा भएको निर्णय पर्चा ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७३/०४/१२ मा जारी गरेको आ.व. २०६८/०६९ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७३/०६/१३ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
६. पुनरावेदक करदाताको विभिन्न शिर्षक अन्तर्गत छुट्टाछुट्टै खर्च कट्टि पाउनुपर्छ भन्ने भनाई तथ्यपूर्ण र कानून सम्मत नहुदाँ निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५/०६/२३ मा भएको निर्णय ।
७. प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालयले पुनः संशोधित कर निर्धारण गरी खर्च अमान्य गरेको सवारी साधनको बीमा र सवारी साधन कर खर्च शिर्षकको रु.६,१२,२७६/३२, बोनस रकम शिर्षकको रु.६१,८६,४१६/७० र दफा १२०(क) को शुल्क तथा दफा ११८ र ११९ बमोजिमको व्याज समेत कानून बमोजिम नै देखिएको भनि न्यायिक मन र प्रमाणको उचित विवेचना नगरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णयलाई नै सदर गर्ने गरि आन्तरिक राजस्व विभागबाट

मिति २०७५/०६/२३ मा भएको निर्णय र आदेश समेत बदर गरि पाउँ भन्ने यस न्यायाधिकरणमा पेश भएको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/०५/०४ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक पुनरावेदकका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री भरत कुमार लकाईले बीमा ब्यबसाय गर्ने संस्था भएकाले अन्य संघ संस्थाको बीमा गर्ने तर आफ्नो संस्थामा भएका सवारी साधनको बीमा नगर्ने भन्ने प्रश्नै उठदैन । मार्केटिंगका कर्मचारीलाई बजार प्रवर्द्धनका लागि सवारी साधन दिने गरेको, निश्चित समय पछि कर्मचारीलाई नै हस्तान्तरण गरिने तर ब्यबसायको काममा निरन्तर खटिने प्रयोजनमा उपयोग भएकाले बीमा तथा सवारी साधन कर वापतको रकम संस्थाले खर्च दावी गरेको बेमनासिब हुने कानूनी ब्यबस्था छैन । त्यसैगरी बोनस रकम प्रचलित बोनस ऐन बमोजिम वितरण र बाँकी रकम विभिन्न कोषहरूमा जम्मा गरिसकेको अवस्थामा पुनः आयमा समावेश गर्ने तर्क कानून विपरीत भएकाले प्रत्यर्थीको कर निर्धारण आदेश बदरभागी छ भन्नु भयो ।
१०. प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय एवं आन्तरिक राजस्व विभाग समेतका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकिल कार्यालयका विद्वान उपन्यायधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेतले कर्मचारीले उपयोग गरेका सवारी साधनहरू कर्मचारीको रोजाईमा खरीद गरिने, कर्मचारीले आफ्नो तजवीजले उपयोग गर्ने र अन्त्यमा कर्मचारीलाई नै हस्तान्तरण गरिने भएकाले संस्थाको एकल स्वामित्व रहेको र ब्यबसायिक आय आर्जनसंग मात्र सम्बन्धित भएको नदेखिदा कर निर्धारण आदेश सदर हुनु पर्दछ भन्नुभयो ।
११. पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट लिइएका जिकिरहरू दुवै तर्फका विद्वान कानून व्यवसायीहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा मुख्यतः देहायका विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो?

आयकर तर्फ

- (क) **Vehicle Scheme** बमोजिम कर्मचारीलाई सुविधामा प्रदान गरेको सवारी साधनको स्वामित्व, प्रयोग तथा **Possesion Right** सम्बन्धी विवादका कारण बीमा र सवारी साधन कर खर्च पाउने/ नपाउने सन्दर्भ,
- (ख) अवितरित बोनस वापतको रकम आयमा समावेश गरेको सन्दर्भमा,

क) Vehicle scheme का सम्बन्धमा:-

कर्मचारीलाई सवारी साधन खरीद गरिदिने योजना सञ्चालन गरेको, संस्थाको हित वा सेवा शर्त विपरित कार्य गरेमा सुविधाबाट वञ्चित गर्न मात्र संस्थाको स्वामित्व कायम राख्न सवारी साधन संस्थाको नाममा राखिएको, उपलब्ध गराइएको सवारी साधन निर्वाध रूपमा उपयोग गर्ने

अधिकार **Possession Right** सम्बन्धित कर्मचारीमा नै रहने, व्यवसायिक काममा समेत अन्यले प्रयोग गर्न नपाउने, ईन्धन र मर्मतको खर्च, निश्चित सीमा भन्दा माथीको खर्च सम्बन्धित कर्मचारीले नै ब्यहोर्ने, कर्मचारीको रोजाईमा रकम थप गरेर सवारी साधन खरिद गर्न सकिने, सवारी साधनको प्रयोग आय आर्जन सँग सम्बन्धित कामका लागि मात्र नहुने, ब्यक्तिगत प्रयोजनमा बढी उपयोग हुने र पछि तोकिएको निश्चित अवधि पुरा भएपछि कर्मचारीले नै सवारी साधन लैजान पाउने देखिँदा लामो अवधि सेवामा रहने कर्मचारीले पटकपटक नै सवारी साधनको स्वामित्व बहन गर्न पाउने समेत देखिन आएको र कर्मचारीलाई नै हस्तान्तरण भै सम्पतिको निसर्गबाट कुनै प्रतिफल प्राप्त नहुने भएकाले पुनरावेदक करदाताले दावी गरे झै उक्त सवारी साधन माथि निज करदाताको पूर्ण स्वामित्व भित्रको हो भन्न सकिने अवस्था देखिएन ।

१२. **Nepal Accounting Standard (NAS) को Paragraph 6 and 7** मा सम्बन्धित परिभाषा र **Recognition** बारे उल्लेख भएको तथ्य- **“Property, plant and equipment are tangible items that:-a) are held for use in the production or supply of goods or services, for rental to others or for administrative purpose.” Para-6**
The cost of an item of property, plant and equipment shall be recognized as an assets, if and only if, (a) It is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the entity. ”para-7

१३. लेखामानको उपरोक्त तथ्य अनुसार कुनै निकायको सम्पति हुन त्यस्तो सम्पति उक्त निकायको उत्पादन कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने वस्तु तथा सेवाको वितरणमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने, अन्य ब्यक्तिलाई भाडामा दिन सक्ने वा प्रशासकीय कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्नेमा बैकले स्वतन्त्र रूपमा उल्लेखित कुनै पनि कार्यमा प्रयोग गर्न सक्ने देखिएन । ब्लु बुक र दर्ताका आधारमा मात्र सवारी साधन संस्थाको स्वामित्वमा रहेको भनी ब्यवसायको वार्षिक आयबाट निम्नानुसारका खर्च कट्टी दावी गरेको सन्दर्भमा हेर्दा निम्नानुसार देखियो:

- **बीमा खर्च:-** माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा संस्थाको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत संस्थाका लागि मात्र भए गरेको नदेखिँदा सवारी साधनका लागि गरेको बीमा खर्च अमान्य गर्ने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।
- **सवारी साधन कर:-** माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा संस्थाको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत संस्थाका लागि मात्र भए गरेको नदेखिँदा सवारी साधनका लागि गरेको सवारी साधन कर खर्च अमान्य गर्ने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

ख) बोनस सम्बन्धमा:-

आ.व. २०६७।०६८ मा छुट्याईको बोनस मध्ये कर्मचारीलाई वितरण गरी बाँकी रहेको रकम राष्ट्रियस्तरको कल्याणकारी कोषमा र श्रम ऐन बमोजिम खडा भएको प्रतिष्ठान स्तरीय कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको र आन्तरिक राजश्व विभागको मिति २०७२।११।२८ को परिपत्रबाट बोनस रकम सो आय वर्षको तत्काल पछिल्लो आय वर्षमा वितरण गरिसक्नु पर्ने व्यवस्था गरेको, त्यसैगरी बोनस वापत छुट्याईएको रकम मध्ये आंशिक

वा पुँरै रकम उल्लेखित समय भिन्न वितरण नभएमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा २५(१) (ग) बमोजिम वितरण नभए जति रकम बोनस खर्च कट्टी लिएको आय वर्षको तत्काल पछिल्लो आय वर्षमा आयमा समावेश गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । पुनरावेदकले बोनस वितरण र राष्ट्रियस्तरको कोषमा जम्मा गरी अवितरित रूपमा रहेको बाँकी रकम मात्र आयमा समावेश गर्ने गरी गरेको निर्णय आयकर ऐन, २०५८ को दफा २५(१) (ग) बमोजिम कानूनसम्मत भएकाले पुनरावेदन जिकिर अनुसार गर्नुपर्ने देखिन आएन ।

१४. माथि विवेचित आधारमा पुनरावेदक करदाता नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको आ.व.०६८/०६९ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा शुरु ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवनको मिति २०७३/०४/१२ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरि आन्तरिक राजश्व विभागबाट मिति २०७५/०६/२३ मा भएको निर्णय मिलेको देखिदाँ सदर हुने ठहर्छ । पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरु तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

- प्रस्तुत फैसलाको प्रतिलिपी साथै राखी फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौँलाई दिनु-----१
- फैसलाको नक्कल माग गर्ने सरोकारवालाबाट लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु-----२
- प्रस्तुत फैसला विद्युतीय प्रणालीमा अपलोड गरी मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरि मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु-----३

डम्बर बहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

उक्त रायमा मेरो सहमति छ ।

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्ने:-

शाखा अधिकृत: सनिता लामा

इति सम्बत २०७६ साल मंसिर २ गते रोज २ शुभम्.....